

GEOMORFOLOGICKÉ PROCESY A FORMY

a.) Endogénne procesy (vnútorné) – pri pôsobení endogénnych procesov vznikajú tvary morfoštruktúry (kontinenty, oceánske chrbty)

b.) Exogénne procesy (vonkajšie) – pri pôsobení vznikajú morfoskulptúry (menšie formy georeliéfu), napr. riečne terasy ...

Reliéf = je výsledkom endogénnych a exogénnych procesov, je to súbor tvarov zemského povrchu

Každý exogénny proces pozostáva z týchto častí:

a.) oddeľovanie hornín (erózia) – napr. hornina sa rozdrobí

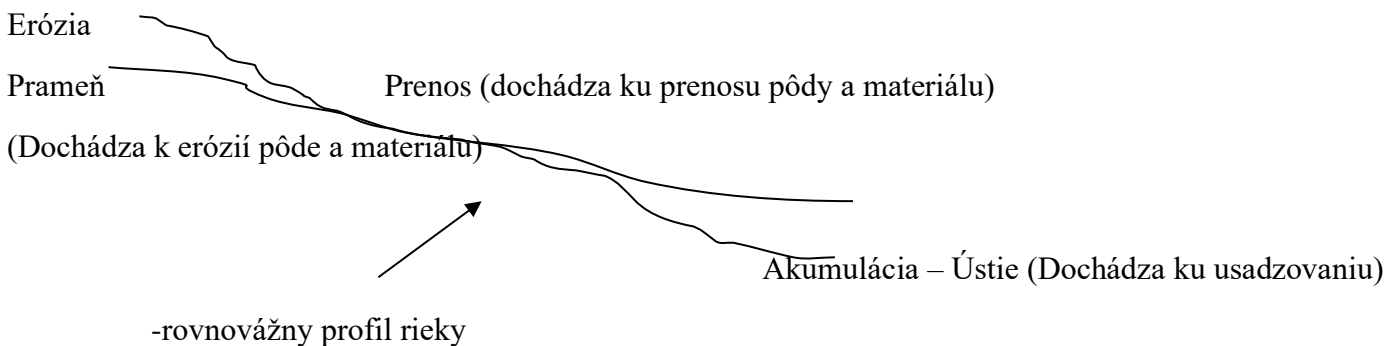
b.) prenos (denudácia) – vonkajší činiteľ prenáša materiál (napr. voda, vietor ...)

c.) usadzovanie (akumulácia)

EXOGÉNNE PROCESY A FORMY

a.) vodou podmienené – voda má vplyv na oceánske dno + vplyv mora na pobrežie, čím vzniká pláž (usadzovaním) + útesy (eróziou)

-fluviálne (riečne) procesy

To, čo rieka prenáša sú **pláveniny** – usadzujú sa pri ústí rieky (plávajú – sú ľahšie) a **spláveniny** – usadzujú sa v strede toku (splavujú sa po koryte – sú ťažšie)

-nížina nachádzajúca sa v okolí rieky sa volá **riečna niva**

-v prípade, že sa rieka zarezáva do podložia postupne vytvára **riečne terasy**

-miesto zníženej rýchlosti spádu rieky – môže vzniknúť **náplavový kužeľ** (príkladom na SR je Žitný ostrov)

-dolina v tvare písmena **V**

-**riečna delta** – rozvetvené ústie rieky (Níl)

K vodou podmieneným procesom patria aj krasové procesy (**Kras** = vápenec + voda)

Krasové formy poznáme: a.) **povrchové** – kaňony, úzke hlboké doliny, škrapy, závrty ...)

b.) **podzemné (hlbinné)** – jaskyne (stalagtit ∇ , stalagmit, \triangle stalagnát Σ)

b.) mrazom podmienené procesy (vynikajú vplyvom ľadu a snehu)

-lavínové procesy (vznikajú lavínové ryhy a lavínové kužele)

c.) ľadovcové procesy (Glaciálne)

-formy: ľadovcové doliny v tvare písmena U – volajú sa **tróg** (napr. Velická dolina vo Vysokých Tatrách)

Gerlachový štít (2655) – má ľadovcový kotol

Ostré ľadovcové štíty – **karling**

Ľadovcový kotol – **kar**

Moréna = materiál, ktorý nesie so sebou ľadovec pri pohybe

plesá – ľadovcové jazero (vzniklo po ústupe ľadovca)

Permafrost – trvalo zamrznutá pôda

- **pôdotok (soliflukcia)** – v obývaných oblastiach pri póloch, v lete (posun pôdy), spôsobuje nestabilitu budov a železníc

d.) Gravitačné procesy a formy – patria tu: zosuvy (materiál zvetral, je sypkejší), skalnaté rútenia

e.) Veterné procesy (eolické) a formy – sú tam, kde je chudobná vegetácia (v oblasti púští) vplyvom vetra vznikajú duny a presypy

púšte: piesočné, sprašové (nafúkaná hlina), kamenné

-na SR máme tiež veterné formy reliéfu: Viate piesky (Záhorská nížina, v okolí boli umelo vysadené borovice), spraše (nafúkaná hlina, Podunajská a Východoslovenská nížina), Skalný hrič (Markušovce)

f.) Biogénne procesy (vznikli činnosťou živých organizmov) – patria sem: koralové ostrovy, útesy (vznikli z odumretých schránok živočíchov napr. ostrov Atol)), ďalšou formou sú termitiská, mraveniská, medvedie brlohy, bobrie hrádze

g.) Kozmogénne procesy – vznikli dopadom vesmírnych telies na Zem, vytvárajú sa formy: krátery

h.) Antropogénne procesy a formy – vznikajú vplyvom človeka

-človek urýchľuje alebo spomaľuje endogénne a exogénne procesy vplyvom kyslých dažďov, vyrúbaním lesa, vysádzaním stromov, ...

-formy: Haldy (umelé kopce), násypy (železnice), tunely, priehrady, kameňolomy